

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
cc: ku.md@regeringskansliet.se

Kulturrådets remissvar på promemorian Forum för levande historias framtida inriktning (Ku2021/A)

(dnr Ku2022/00436)

Kulturrådet har ombetts komma in med ett remissvar gällande rubricerad promemoria. Kulturrådet är en myndighet under Kulturdepartementet med uppgift att verka för kulturens utveckling och tillgänglighet. Det gör vi bland annat genom att fördela och följa upp statliga bidrag till offentliga och fria kulturaktörer. Utgångspunkt för vårt uppdrag är de kulturpolitiska målen.

Beröringspunkter mellan Kulturrådets och Forum för levande historias (FLH) föreslagna uppdrag gäller främst arbete med demokrati- och rättighetsfrågor. Kulturrådet har bland annat i uppdrag att verka för att stärka Sveriges nationella minoriteters ställning inom konstnärliga och kulturpolitiska verksamhetsområden. Kulturrådet ska även integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barn och ungdomsperspektiv i sin verksamhet och har ett samlat ansvar inom sitt verksamhetsområde för att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Kulturrådets yttrande avser främst de delar av utredningens förslag som berör dessa områden.

Kulturrådets synpunkter på förslagen i promemorian

Kulturrådet instämmer i utredningens föreslagna inriktning av FLH:s framtida uppdrag. Kulturrådet delar uppfattningen att FLH fyller en viktig funktion i sitt demokratifrämjande arbete med utgångspunkt i lärdomar från förintelsen och andra brott mot mänskligheten. Kulturrådets uppfattning är att den unika kompetens som har byggts upp inom FLH är betydelsefull och behöver förvaltas på ett hållbart sätt. Den föreslagna inriktningen för FLH:s verksamhet innebär att myndigheten behöver förhålla sig till många, både myndigheters och andra aktörers verksamheter. Kulturrådet vill därför betona värdet av att FLH:s uppdrag motiveras och tydligt framgår av myndighetens förordning med instruktion.

Särskilda synpunkter på utredningens förslag och bedömningar lämnas nedan.

4.1.4 Samverkan mellan Forum för levande historia och Statens historiska museer

Kulturrådet delar bedömningen att samverkan mellan FLH och museet är viktig för att de två myndigheterna ska kunna komplettera och dra nytta av varandras kompetenser, men även för att säkerställa att den långa erfarenhet och kunskap som byggts upp inom FLH kommer till nytta i den nya museiverksamheten. Kulturrådet bedömer dock till skillnad från utredningen att samverkan bör regleras. Kulturrådets erfarenhet är samverkan mellan myndigheter underlättas av att samverkansuppdrag/-krav tydligt framgår i samtliga berörda myndigheters regleringsbrev eller förordningar när det rör sig om långsiktiga

uppdrag eller samverkan av mer permanent art. Kulturrådet anser därför att en reglering av samverkan mellan FLH och museet skulle gagna de båda myndigheternas respektive verksamheter.

4.2.3 Ny uppgift om Sveriges nationella minoriteter

Kulturrådet delar utredningens bedömning att regeringen bör överväga att ge FLH en permanent uppgift att öka och sprida kunskap om historiska skeenden som påverkat de nationella minoriteterna i Sverige. Kulturrådet tillstyrker därför det föreslagna tillägget i FLH:s instruktion.

Kulturrådet har i uppdrag att främja det samiska folkets och judiska, romska, sverigefinska och tornedalska minoriteters kultur. Detta sker bland annat genom bidragsgivning till nationella minoriteters kulturverksamhet. Kulturrådet koordinerar även ett regionalt nätverk med fokus på nationella minoriteters kultur. Något som framkommer i vår dialog med minoriteter, kommuner, regioner och statliga myndigheter är att kunskapen om nationella minoriteter fortsatt är begränsad såväl inom myndigheter som i samhället i stort. Det finns därmed behov av fortsatta kunskapshöjande insatser på alla nivåer. Kulturrådet ser positivt på att FLH får ett permanent uppdrag att öka och sprida kunskap om historiska skeenden som påverkat de nationella minoriteterna i Sverige. Skeenden som än idag har stor påverkan på de nationella minoriteternas möjligheter att delta i kultur- och samhällslivet på lika villkor. Kulturrådet instämmer i att FLH:s uppdrag skulle bli ett viktigt komplement till den verksamhet inom området som genomförs av vår myndighet och av andra aktörer.

4.2.4 Uppgift att verka för att samordna insatser som stärker demokratin och 4.2.5 Uppgift att verka för att samordna och följa upp insatser för att motverka rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott

Kulturrådet ser inom området för sina uppdrag behov av att stärka yttrandefriheten och motverka rasism och annat som långsiktigt hotar demokratin. Bland annat ser vi förekomsten av hat och hot mot konstnärligt aktiva och därav minskat utrymme för att fritt verka och uttrycka sig. Vi delar betänkandets bedömning att regeringen bör överväga att ge FLH ett permanent uppdrag att samordna demokratistärkande insatser som genomförs av olika aktörer. Kulturrådet instämmer även med utredningens bedömning avseende ett permanent uppdrag för samordning av insatser för att motverka rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

Kulturrådet anser att dessa samordnande uppdrag fyller en viktig funktion i arbetet för demokrati och mot rasism i vårt samhälle. Vi bedömer det som viktigt att insatser som genomförs av olika aktörer inom dessa områden samordnas från statligt håll och anser att FLH utifrån sin kompetens är väl lämpat för uppdraget. Kulturrådet ser att det finns ett behov av ett utökat samarbete mellan myndigheter och andra aktörer som arbetar med frågor som rör mänskliga rättigheter. Inte minst ser Kulturrådet ett stort värde i en förtätad dialog och ett utökat samarbete mellan FLH och den egna myndigheten, exempelvis i frågor som rör Kulturrådets arbete med Nationella minoriteter, barnrätt och konstnärlig frihet.

Beslut

Beslut i ärendet har fattats av ställföreträdande generaldirektör Magnus Boström. Ärendet har föredragits av handläggare Maja Holmqvist. I beredningen av ärendet har även

generaldirektör Kajsa Ravin, chefsjurist Greta von Rosen Stövind, enhetschef Ingrid Skare, handläggare Bella Lawson, verksamhetsutvecklare Simon Strömberg, enhetschef Lotta Brilioth Biörnstad och enhetschef Veronica Lamppa Lönnbro deltagit. I den slutliga beredningen har dessutom stabschef Klara Tomson och GD-kordinator Ömer Bulduk deltagit.

På Kulturrådets vägnar,

Magnus Boström

Ställföreträdande generaldirektör

Maja Holmqvist

Föredragande